

meg megkülönböztetett figyel-
münket. Vilikovsky gyakorlattan
vezényli szereplőit és irányítja fino-
man árnyalt helyzetkomikumait, így
mesterfogásai a háttérből annál
meggyőzőbben világlanak elő.

KUTHI ÁRON

(*Kalligram Kiadó, Pozsony, 2002. 1900 Ft*)

Babiczy Tibor: *A felvezető kör*

Babiczy második kötete a létről gond-
kodikó szövegfüzér, a téma frázisút-
vesztőit kikerülő, filozofikus munka.
Sajátos nyelvet teremt, mely alapele-
meiben tradicionálisan a huszadik
századi egzisztencialista szókészletre
támaszkodik (semmi, *jelen-nem-lét*
stb.), szóalkotásaiban pedig maga is
felhasználja a jelentések körét tágító
heideggeri szóösszetételek formai
megoldásait (*semmi-belülről, vég-ter-
mék*), és ezzel mintegy saját belső vi-
lágának alapjait is kijelöli. A német
gondolkodó fogalmi apparátusában
kiemelt helyet elfoglaló fogalom, a
(*semmitő*) *semmi* metafizikai értelmű
használata szorosan összefügg egyet-
lenségünk elhagyásával. Babiczky lí-
rájában az egész kötetten átívelő
problematikus alakzat ez, amelynek
jelentése nehezen ragadható meg.
Szerepeltetésének sokfélesége jól
példázza azokat a tematikus körö-

ket, melyek a kötet három ciklusá-
ban, különálló tartományaiiban mu-
tatkozni látszanak.

Egységesen zárt, megkockázta-
tom, kevés elemből építkező, azon-
ban közel sem minimalista nyelvet
beszélő kötetet tartunk kezünkben.
Egyik legfőbb ereje is innen ere-
deztethető: bizonyos kulcsszavak
folytonos ismétlődése, teljesen új
környezetben való felbukkanása gya-
korlatilag befejezhetetlen játékot
biztosít. A szerző bátorságát mi sem
bizonyítja jobban, mint hogy mer
közhelyessé vált szavakat, szóképe-
ket újra élővé tenni, olyanokat (pél-
dául ég, szem, szív stb.), melyekről
a szigorú kritikusokon kívül bizo-
nyára számos olvasó is lemondott né-
hány hazai pop el(ő)adó slágereit hall-
gatva. Motívumai egyben meghatá-
rozzák azokat a témákat, amelyek
körüli bolyong a formailag szabályos
vagy éppen széttördelt szöveg.

Az állandó határozó versei a köl-
tői megszólalás nehézségéről tanús-
kodnak. Elődökre/mesterekre való
emlékezés „üriügyn”, jelölt vendég-
szövegekre támaszkodva próbálja a
vers (re)konstruálni önmagát (pél-
dául *Fej vagy írás, A tér*). A létezés
megélésének konfliktusát átélő lírai
ének *semmi-képzetei* egyszerre az élet
értelmetlenségének, ugyanakkor az
élet végességének szinonimájaként
is olvashatók; mintegy beszürem-
kedve a (szöveg)világba, létigénk
legnagyobb szomorúságára, jelen
vannak. Poétikailag önrételmező

ciklus nyílik *Az idegen test* oldalain. Hangsúlyos szerepet kap az önmagáról gondolkodó vers teremtődésének folyamata (például *A leg-egyszerűbb közlés, Vers hosszú alvás előtt*), amely minden alkalommal létértelmező szerephez kerül. Hangulati költeményeiben Babiczky túlmutat a századelő impresszionisztikus hagyományain (például *Késő őszi tájkép*), az ábrázolás zeneisége leginkább egy krízishelyzetbe került Én kétségbeesett játéka, semmint a külső valóság érzékelésének folyamánya. Az utolsó tematikus egységben újszövetségi történetek lírai újrázásait olvashatjuk.

A kötet egészét átfogó transzcendens látókör változó szólamokban jelenik meg; ami azonban egyezik az ezt reprezentáló Isten alak összes felbukkanásban, az az, hogy hozzá képest gondol el bármit a vers, létének vagy hiányának (jelenem-létének) perspektívájából. Ez a hiány az adott térben és időben való tapasztalás kudarca, Isten és ember között áll, talán maga a *semmi*. Verset írni felelősen igazán itt lehet, akkor is, ha a szöveg vissza-visszatér a kimondás–kimondhatatlanság feloldhatatlan ellentétének élményéhez (például *Assisi*). De ez az örök keresés önmagunk keresése is, és ez valóban nem semmi?!

FITOS ADRIÁN

(*Parnasszus Könyvek, Budapest, 2001.*)

Fercsey János:
A lélek nem alszik ki

„A véletlen Isten helye a dolgok közt, Teilhard de Chardin szerint” – olvashatjuk rögtön a nyitó oldalon a megállapítást, és ha ez igaz, akkor Isten nem kis mértékben van jelen Fercsey János életében. *A lélek nem alszik ki* két megközelítésben is olvasható: egyrészt tipikus 20. századi történet, amelynek főszereplője a legnagyobb természetességgel meséli el a mára már történelemmé szelídült háborúkat, megpróbáltatásokat, megaláztatásokat, az emigráns élet gyötrelmeit és kihívásait. Mindez sokak közös története.

Ugyanakkor kibontakozik egy másik kép is az önéletrajzi ihletésű írásban, amelynek egy olyan ember kerül a középpontjába, akit minden bizonytalan, embert próbáló helyzetben az élni és tenni akarás vezérel. Tekintettel a normális emberi életet nem pártoló időkre (a szerző a proletárdiktatúra idején született, félárván), ehhez a véletlenre (Istentre? sorsszerűségre?) is nagy szüksége van. Ami érdekfeszítővé teszi ezt a művet, az pontosan a véletlen eseményeknek ez a láncolatú összeálló sorozata, amely végül egy hasznosan, cselekvően megélt emberi életet tesz ki. Az életnek ez a fajta szerete Fercsey-nél nem öncélú; óriási felelősségtudattal párosul, és neme-